

OPS Dąbie

ul. Szeroka 6C

66-615 Dąbie

tel.: 68 888 60 25

e-mail: ops@dabie.pl

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2022**

Przygotowała: Renata Bożemska-Janicka

Kierownik OPS w Dąbiu

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) „w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadania”

Art. 176 w/w ustawy nakłada szereg obowiązków dla gminy. Do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja 3 letnich programów wspierania rodziny;
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny;
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym, placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
4. Finansowanie:
  - kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art.19 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zleconych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny

Ustawa zobligowała samorząd gminny do opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny:

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dąbie na lata 2020-2022 został uchwalony uchwałą nr XIII/83/2020 Rady Gminy Dąbie z dnia 19.05.2020 r.

Program wsparcia rodziny ma na celu prowadzenie i rozwój działań w zakresie wzmocnienia i roli i funkcji rodziny, głównie natury opiekuńczo-wychowawczej oraz zapobieganiu sytuacji kryzysowych. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Głównymi adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- rodziny zamieszkujące Gminę Dąbie, a w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej,
- biologiczne rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- kobiety w ciąży i ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych,
- rodziny dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,

- rodziny dotknięte problemem uzależnień oraz przemocy rodzinnej.

Przyjęte cele szczegółowe Gminnego Programu Wspierania Rodziny przedstawiają się następująco:

1. Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej oraz dążenie do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym, wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.
3. Zapewnianie rodzinom przeżywającym trudności poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
4. Podnoszenie profesjonalizmu kadry zajmującej się pracą z rodziną.
5. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu system wsparcia rodziny.
6. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy.

Praca z rodziną

Zadania wynikające z ustawy w miarę swoich możliwości realizowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbiu min. poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sposób planowy, który miał na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tej funkcji. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej pracownik socjalny w trakcie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w przypadku trudności w rodzinie związanych z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych wnioskuje do kierownika OPS o przydzielenie asystenta rodziny. Należy podkreślić fakt, że ustawa jasno określa, iż pracownik socjalny nie może łączyć funkcji pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Cytowana ustawa o pieczy zastępczej zakłada wprowadzenie funkcji asystenta rodziny, który ma za zadanie skoncentrować się na praktycznym wymiarze pracy z rodziną poprzez wsparcie jej w wychowaniu dzieci jak również rozwiązywaniu ich problemów. W 2022 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbiu był zatrudniony 1 asystent rodziny. Łączne wydatki na zatrudnienie asystenta rodziny i koszty obsługi wynosiły 62 934 zł. W 2022 r. asystent rodziny uczestniczył w szkoleniu „Asystent rodziny. Realizacja i dokumentowanie zadań w okresie pandemii.” Realizowane przez MENTOR Szkolenia Administracji i Biznesu. W okresie sprawozdawczym asystent rodziny współpracował z 15 rodzinami przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodziny te zostały wskazane przez pracowników socjalnych jako te, które wymagają natychmiastowego wsparcia. Asystent Rodziny pracuje z rodzinami, które wykazywały się:

- niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, w szczególności w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych, poprawnej komunikacji w rodzinie, zaspokajania potrzeb niższego i wyższego rzędu i umiejętności organizacji czasu wolnego dziecka,
- niewysokimi umiejętnościami prowadzenia gospodarstwa domowego, a zwłaszcza niezaradnością gospodarczą tj. nieumiejętnością dysponowania środkami pieniężnymi określania właściwej hierarchii potrzeb rodziny oraz zadbanie o porządek, czystość w domu,
- niezaradnością w wywiązywaniu się ze spraw urzędowych,
- pasywnością zawodową i niskimi kwalifikacjami zawodowymi. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tą funkcję dba o rozwiązywanie podstawowych problemów socjalnych rodzin, mieszkaniowych,

materialnych, zdrowotnych i prawnych.

Działania zrealizowane przez asystenta rodziny to:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Asystent rodzinny w 2022r. pracę swoją prowadził w Ośrodku Pomocy Społecznej w związku z epidemią COVID-19 oraz w miejscu zamieszkania rodziny. Obok pomocy rodzinie w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zazwyczaj pomagał w uzyskaniu większych zasobów finansowych na bieżące funkcjonowanie, pomocą w uzyskiwaniu dostępu do lekarzy i specjalistów a także kontaktami ze służbami i instytucjami. Pomoc w rozwiązywaniu spraw związanych z mieszkaniem, pismami z różnych instytucji, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. W 2022 roku Asystent rodziny zakończył pracę z 5 rodzinami, w tym: ze względu na osiągnięcie celów – 3 rodziny, ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę- 2 rodziny, ze względu na brak efektów- 1 rodzina.

Na terenie Gminy Dąbie w 2022 r. nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi korzystały z zajęć w świetlicach środowiskowych działających w

miejsowościach: Połupin, Pław, Nowy Zagór, Szczawno, Gronów, Trzebule, Kosierz. Zajęcia w tych świetlicach odbywały się dwa razy w tygodniu. W ramach zajęć prowadzone były gry i zabawy, zajęcia sportowe, działania animacyjne, pogadanki na temat uzależnień czy nawet pomoc w nauce. Dzieci i młodzież uczęszczające do świetlic brały udział w wyjazdach podczas ferii zimowych, wakacji. Przeprowadzone zostały także warsztaty, spektakle profilaktyczne rekomendowane przez PARPA.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

1. opiece i wychowywaniu dziecka.
2. prowadzeniu gospodarstwa domowego.
3. kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. W 2022 roku nie ustanowiono rodziny wspierającej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu poszukiwał takich rodzin. Zostały przygotowane plakaty i ulotki informacyjne zachęcające do pozostania rodziną wspierającą. Materiały informacyjne zostały rozpowszechnione na terenie Gminy Dąbie. Pracownicy socjalni podczas wyjazdów w teren promowali ideę rodzin wspierających. Została także umieszczona informacja o poszukiwaniu rodzin wspierających na stronie internetowej, plakaty i ulotki są również dostępne w siedzibie Ośrodka. Pracownicy socjalni i asystent rodziny brali udział w posiedzeniach okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Pieczka zastępcza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Wyróżnia się następujące rodzaje rodzin zastępczych:

- spokrewniona – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka np. babcia, dziadek , rodzeństwo
- niezawodowa- może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem
- zawodowa- to taka rodzina zastępcza z która starostwo zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej

Rodzinny dom dziecka to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy – minimum 5 lat. Natomiast instytucjonalna pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

1. placówki opiekuńczo-wychowawczej;
2. regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
3. interwencyjnego ośrodka preadopcijnego.

W 2022 r. z terenu Gminy Dąbie troje dzieci umieszczonych było w rodzinach zastępczych spokrewnionych, troje dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej. W placówce opiekuńczo-wychowawczej w 2022 roku przebywało troje dzieci. Łączny koszt poniesiony przez Gminę na umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej w roku 2022 wynosi 98 015 zł. Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art.

191 przedmiotowej ustawy. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m. in. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach dziecka, rodzinach zastępczych. Obowiązek dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinie zastępczej gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2022 r. na terenie Gminy nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, nie funkcjonowały rodziny wspierające.

Plany i potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wpływ środowiska rodzinnego ma ogromne znaczenie na powstawanie różnych problemów społecznych. Myśląc o wspieraniu rodziny, nie sposób przecenić roli profilaktyki, jako elementu chroniącego przed powstawaniem deficytów. Działania minionych lat skupiały się w głównej mierze na reagowaniu i naprawianiu sytuacji kryzysowych, które już zaistniały, warto zatem w nadchodzącym okresie spojrzeć na rodziną w kategoriach potencjału i możliwości, a tym samym wspierać takie działania, które pomogą rodzinie zmobilizować się do jak najlepszego działania dla swojego dobra. Kierunek działań na kolejne lata powinien zatem skupić się na następujących elementach:

1. Wzmocnieniu pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.
2. Zapewnieniu możliwości nabycia, rozwoju kompetencji rodzicielskich i umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych przez rodziny mające trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.
3. Zapewnieniu możliwie pełnego dostępu do świadczeń wspierających rodzinę w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych, przy uwzględnieniu konieczności zaangażowania rodzin w rozwiązywanie jej problemów. zwiększenie nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz realizowanie różnych form pomocy rodzinie.
4. Wzmocnieniu działań profilaktycznych.
5. Dalszej współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe).
6. Udziału w finansowaniu pobytu dziecka w pieczy zastępczej w jeszcze szerszym zakresie niż w 2022 roku, co wynika z rosnących z każdym rokiem kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej oraz ponoszenie wydatków z tytułu ewentualnego umieszczenia w pieczy zastępczej kolejnych dzieci.

Praca asystenta rodziny jest procesem długofalowym, a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Po przeprowadzonej analizie podejmowanych działań, należy stwierdzić, iż podejmowane przez OPS

działania odzwierciedlają potrzeby rodzin z terenu gminy. Konieczne jest również współdziałanie wielu służb i organizacji działających przede wszystkim na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie. Ośrodek Pomocy Społecznej cały czas poszukuje nowych form pracy z rodziną, po to aby rodzina potrzebująca wsparcia otrzymała konkretną pomoc oraz aby jakość życia rodziny miała lepszy wymiar poprzez znalezienie rodzin wspierających oraz prowadzi rozmowy dotyczące utworzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy Dąbie. Rozważenie możliwości utworzenia przez gminę placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18 i 24 ustawy lub przekształcenie istniejącej zgodnie z określonymi ustawą wymogami (po przeprowadzeniu analizy zapotrzebowania na tego typu działanie) będzie pierwszym ogniwem zabezpieczającym potrzeby dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo. Placówki wsparcia dziennego pełnią istotną rolę w systemie wspierania rodziny. Dzieci korzystające z usług świadczonych przez te placówki znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i niejednokrotnie nie mają prawidłowych warunków do nauki i spędzania czasu wolnego w domu.

Dąbie, dnia 20.03.2023r..

Przygotowała:
Renata Bożemska-Janicka
Kierownik OPS w Dąbiu